

Ž 46 Salv 20.2.2022

Bůh [jest] naše útočiště i síla, ve všelikém ssoužení pomoc vždycky hotová. A protož nebudeme se báti, byť se pak i země podvrátila, a zpřevracely se hory do prostřed moře. Byť i ječely, [a] kormoutily se vody jeho, a hory se rozrážely od dutí jeho.

Podťe, vizte skutky Hospodinovy, jakýchť jest pustin nadělal na zemi. Přítrž činí bojům až do končin země, lučiště láme, kopí posekává, a vozy spaluje ohněm, mluvě: Upokojtež se, a vězte, žeť jsem já Bůh, kterýž vyvýšen budu mezi národy, vyvýšen budu na zemi. Hospodin zástupů jest s námi, hradem vysokým jest nám Bůh Jákobův.

Rozhodně se ten žalm netváří, že život je pohodička, klídek, nevzrušivé leháro. Právě naopak, staví nás do světa velkých dramát, přívalů násilí a válek a zvrátů, s nimiž jednotlivci nic nenadělá. To, co obvykle zůstává vzdáleno za kamerami zahraničních zpravodajů nebo v kolonce „z dalekého světa“, to na nás teď žalmista nechává dopadat. V těchto týdnech takto znepokojuje nebo přímo svírá hrozba opětovného napadení Ukrajiny, hrozba, že vláda cynické, arogantní bezohlednosti se zas o kus úspěšně rozšíří. Ne, že by se takové události neděly i jinde, ale tady to má rozměry, které bychom si měli daleko víc pustit na tělo, nejen kvůli zkušenostem se sovětskou okupací, ale zejména kvůli všem těm lidem z Ukrajiny, jejichž dřina zajišťuje na mnoha místech fungování této země.

Zprávy o tom, kde vpadla vojska a vítězí hrubé násilí vzbuzují úzkost i pocit že jsi v tom úplně bezmocný a nejlépe udělaš, když si zacpeš uši i oči. Ale podle žalmisty to není něco, co by měl člověk odložit, když si bere sváteční svrchník a vypravuje se do kostela. Bibličtí svědkové na rozdíl od nás ničivý i bolestný vpád válek zažívali často a ve velice nevybíravé podobě. Přesto, anebo právě proto, že to patřilo k jejich životu, zve žalmista celé shromáždění, bohoslužebnou sešlost k jinému, "božím" pohledu na to všechno: *Bůh je nám útočištěm a silou, pomoc, která je v soužení skutečně k nalezení.*

Bůh, útočiště naše! To má žalm v nadpisu, to je jeho téma: *Bůh jako útočiště!* Vskutku, skvělé téma tady v kostele! Ale pozor, než se začneme radovat a jásat, že máme zprostřed všeho světa bouření kam se schovat, poslouchejme chvíli, co to je za útočiště. Když žalmista vysloví útočiště, nemyslí na jakousi věčnou "schovku", ale spíš úkryt v bitvě, zákop, kam se na chvíli odběhne ukrýt, posílit a přijmout další instrukce. Žalmista nestaví skleník pro víru, choulostivou to rostlinku, která nesnese vanutí bouřných časů a krušivých událostí, ale připomíná, čím se víra smí a má žít, oč se opřít a jak i k těm znepokojivým, děsivým hrozbám života a světa přistupovat.

Právě proto v refrénu zdůrazní, že do toho útočiště nemusíme běhat kamsi daleko. Útočištěm se nám totiž Bůh stává, když zaslechneme, přijmeme, a třeba i vděčně vyzpíváme, že *je s námi*. A že *je s námi*, to je přece zásadní téma celé bible: Od Jákoba, který to uslyšel na útěku

z domova, a Izraele, který poznal *Bůh je s námi* v otroctví egyptském, přes Mojžíše, soudce, proroky až po Ježíše Krista, který od vánoc až po velikonoce ztělesňuje a posvěcuje tohle Boží jméno: *Bůh, to je ten, který je s námi, Immanuel!*

Není to tedy tak, že bychom museli útočiště pracně hledat. Nebo dokonce dezertovat ze zápasů v rozporech našeho světa. Naopak, tehdy, když se otevřeme předivné moci příběhů, dosvědčujících, že je Bůh s námi, tehdy si právě i uprostřed všelijakých bouření, zvrátů, nejistot smíme vděčně uvědomit: Ten, který je s námi, je právě teď naše útočiště! Úkryt v bitvě, zákop, kam se neklidné či vystresované srdce na chvíli odběhne občerstvit, posílit a přijmout další instrukce. Smíme věřit, že takto je i teď k nalezení.

Z tohoto ujištění může pak víra vyvodit jednoznačný důsledek: *tudíž se nebudeme strachovat!* Víra, která vyznává *Bůh je naše útočiště*, neřekne *tak se jdem schovat*, ale **NEMUSÍME SE BÁT!** A tuto *nalezenou, darovanou* neustrašenost, *toto* vysvobození od strachu vyhrazuje i pro ty nejhorší myslitelné situace. I když se hrouť vše, nač byl člověk zvyklý spoléhat; i když náhle odejdou ti, kteří nám byli oporou; i když vítězí ti, kdo spoléhají na sílu zbraní a nedbají, kolik utrpení vlastním i cizím působí – i tehdy smíme zpívat a spoléhat: Bůh je pomoc a zdroj síly a důvěry. *I když by se podvrátila země a převrátily se hory do prostřed moře a ječely, pěnily vody jeho, rozpadaly se hory od vzdouvání jeho.*

Žalm nás místem svého zpěvu vede do chrámu, do společenství těch, kterým se Bůh stal útočištěm. Ne však proto, abychom se tu před dotírajícími přívaly schovávali, ale abychom se tu podíleli na Boží vizi: *Pohledte na Boží skutky, pohledte, k čemu míří Bůh, který je s námi!* *Pojďte a vizte, čemu uprostranil Bůh tady na zemi, soužené přívaly násilí! Oč mu jde, jaké poměry tu mají zaslíbené místo. Pojďte a vizte skutky Páně / jichž dokázalo jeho rámě / jak divné věci učinil / zlostných moc z země vyplenil (EZ 46).* K téhle vizi se shromažďujeme v útočišti. Tím se máme nechat občerstvit, posílit a zorientovat:

Hospodin činí přítrž válčení. Staví se proti Goliášům, kteří spoléhají na převahu svých zbraní a zpupně předvádějí ostré lokty. Pojďte a vizte sílu těchhle příběhů! Abyste se vysvobození od rezignace i strachu vraceli k zápasu o lidskost, důstojnost přehlížených. K zápasu se sobectvím i lží a polopravdami, a taky s necitelností nebo vlastní čecháčkovskou příkrčeností – a o to citlivěji vnímali bolesti těch, kdo se schovat nemají kam a které ohrožují anebo válčují právě ty nevladatelné přívaly násilí.

I z evangelia jsme dnes slyšeli Ježíše mluvit o tom, jak bolestně, krvavě, do lidských životů dopadá válečné násilí. Říká to tu jakoby tváří v tvář katastrofě, která dopadla na židy a leckteré křesťany, když v r. 70 vojska římského impéria nemilosrdně převálcovala odpor židovských povstalců, srovnala se zemí Jeruzalém i samotný chrám. A přestože ani ten chrám už nestojí a okupanti utopili touhu po svobodě v krvi a násilí, znějí Ježíšova slova jasně:

až uslyšíte takové zvěsti, až se vám svět začne takovýmhle způsobem obracet vzhůru nohama, až z chrámu nezůstane na kameni kámen – *napřimte se a zvedněte hlavy, protože vaše vykoupení je blízko.*

Neříká to nastoupeným řadám křesťanských těžkooděnců, nežehná zbráním, ale inspiruje a vyzývá spolehnout na blízkost duchovní moci, které se říká *vykoupení*, což si v tuto chvíli můžeme přeložit jako solidarita. **Darovaná Boží solidarita** s těmi, kdo zůstávají v pasti valících se vojsk, v pasti beznaděje, nelidskosti a krveprolívání. Tak dosvědčuje, že Bůh je naše útočiště.

Když zní toto žalmistovo a Ježíšovo slovo dnes nám

(v tomto chrámu), je třeba ovšem připomenout: V tomhle koutě světa válku a její dopady zažili na vlastní kůži jen ti nejstarší pamětníci mezi námi. A my mladší jsme až příliš samozřejmě začali počítat s tím, že ne-válečné, mírové poměry jsou cosi samozřejmého. (Fakticky se s tím mj. počítalo i v době mého vojenského výcviku.)

Co pro nás tedy znamenají žalmistova a Ježíšova slova pro nás, tváří v tvář aktuálnímu ohrožení Ukrajiny? Nemusíme šířit ducha paniky ani nenávisti vůči všemu ruskému. Ale v žádném případě nebudeme souhlasně přikyvovat těm, kdo rezignovali na solidaritu, nebo dokonce šíří různé dezinformace a lži o tom, kdo je v této chvíli a tomto konfliktu agresorem. Z pozice těch, kdo smějí žít v míru, můžeme dávat najevo třebas i hlasitě a veřejně, že nám nejsou lhostejné ani vzdálené úzkosti ohrožených, bolest matek, které ztratily či mohou ztratit syny, děs rodin, které náhle ztrácejí domovy, anebo již po 8 let žijí v trvalé nejistotě. Že nezůstáváme necitelní k tomu, co válečné poměry udělají s dětmi, které v nich vyrůstají. Že vnímáme rozvrat, který válečné poměry působí. Třeba i tím, jak rychle vynesou nahoru ty příliš schopné či všehoschopné, udělají z nich (třebas i po právu) na chvíli hrdiny, ale také jim dají příležitost se krvavě projevit.

I když to vypadá, jako by násilnictví pevně zakořenilo v tomto světě i ve vztazích mezi národy; i když se zdá, že hulvátství a nepokryté lhaní se jsou nejúčinnějšími prostředky, jak dosáhnout uznávaného postavení; i když nás obyvatelé vladařských paláců, vysílající svá vojska na slabší, chtějí utvrdit, že tak to je a nic se s tím nedá dělat, **víra se tím přesvědčit nedá.** Víra, která má za útočiště u Hospodina, počítá i teď s výhledem k Hospodinu pokoji. V poměrech tohoto světa zůstává často zastřen, ale víra jeho blízkost vidí. Počítá s ním. Jako s vykoupením i jako se zdrojem důvěry – že právě pokoj pro zemi je poslední slovo toho Boha, který se nám stává útočištěm. Amen

Ž 46 Salv 20.2.2022

Píseň NEZ 250

In: Říkám o Hospodinu: *Mé útočiště, má pevná tvrz je můj Bůh, v nějž doufám.* Vysvobodí tě z osidla lovce, ze zhojbného moru. Přikryje tě svými perutěmi, pod jeho křídly máš útočiště, pavézou a krytem je ti jeho věrnost. Amen (Ps 91)

Píseň NEZ 105,1-4 (Ž 91)

Modlitba

Děkujeme, náš Pane, že uprostřed vln násilí i beznaděje nabízíš své útočiště. Stojíš o nás, a my před tvou tváří smíme vlévat své neklidné či zarmoucené srdce, srovnat si myšlenky, uslyšet, co děláš ty, a jak to vidí tví svědkové. Věříme, že jsme si sem pouze neodskočili z našich domovů, rodin, práce a dní, ale že u tebe jsme doma. Že před tvou tváří teprve poznáváme, kdo a co má poslední slovo, čemu věřit, čím se nenechat ovládnout. Co je nosné a co klam, oč zápasit a co nechat být. Teprve tak dostává náš život opravdu lidskou podobu a nadějně vyhlídky. Těžko skryjeme, že ti takhle málokdy důvěřujeme. Avšak věříme: dílo tvého milosrdenství a pravdy nás drželo, drží a podrží, vedlo a povede. I dnes se tedy dej poznat a zvěstovat jako ten, jehož slovu lze věřit, na jehož dílo lze spolehnout, jehož vůlí stojí za to poměřovat svůj život. Smiluj se nad námi. Amen

1. čtení Lk 21,5-9; 20-24.28

Píseň NEZ 730 (Nezná tu nikdo)

kázání Ž 46,1-3.9-12

Píseň EZ 475

Modlitba za Ukrajinu (připravila Skotská presbyterní církev)

Náš Pane, někdy je obtížné poslouchat a číst zprávy. Když se však týkají lidí, které známe a jsou nám blízcí, bývá to ještě těžší. Pane Bože, prosíme tě, uchovej ukrajinský lid hluboko ve svém srdci. Žehnej Ukrajině. Ochraňuj její matky, děti, bezbranné. *Smiluj se Pane, Kyrie eleison.* Chraň je, modlíme se: před násilím, před politickými hrátkami, před využíváním a zneužíváním. Dávej jim rozpoznat, že tvé vykoupení je blízko – *Kyrie eleison.* Daruj ostatním demokratickým národům světa odvahu a moudrost, aby se postavily za spravedlnost, a stejně tak odvahu, aby uměly pomáhat a být štědrí – *Kyrie eleison.* Pane, ve svém milosrdenství od nás všech vzdaluj naše sklony, které hledají, jak by vládly ostatním. Zbav nás těch vlastností, které vedou k prosazování vlastních potřeb a přání před přáními a potřebami druhých – *Kyrie eleison.* Uč nás, jak žít v lásce a důstojnosti a v respektu podle tvého příkladu – *Kyrie eleison*

Ve tvém jménu a skrze tebe, Otče náš...

Poslání Zj 21,1-5a

Požehnání

Milost Pána našeho JKa, láska Boží a společenství DS s vámi se všemi. AMEN

Píseň NEZ 67